

Udsigt over Organisationen af det belgiske Havfiskeri navnlig over Spørgsmaalet om Maaden for Kapitalens og Arbejdets Samvirken.

Af J. K. Smith.

Vel er det desværre sandt, at det danske Havfiskeri kun indtager en overordentlig beskednen Plads i vort Lands Industri, og som Følge deraf kunde det maaske synes noget urimeligt overhovedet at søge at fremdrage et Spørgsmaal, der for saa vidt ikke, i det Mindste ikke endnu, har nogen rigtig praktisk Betydning her hjemme. Men for det Første nærer Meddelelsen af denne Notits en fuld og fast Overbevisning om, at Danmark ogsaa nok i denne vigtige Industriegren vil komme med og det snart, eftersom vi her hjemme dog vel endelig en Gang maa faa Øjnene op for den simple Kjendsgjerning, at naar Englændere, Hollændere, Franskmand, Tyskere, Normænd og Svenskere gjøre sig den Ulejlighed at sejle mange og lange Mile for at hente sig Fangst udenfor vore egne Vinduer, saa maa det være, fordi vore Have ere vel saa rige som deres egne, og dernæst fordi det dog nok skal vise sig, at den danske Fisker hverken er saa dum eller saa dvask, at han, naar han først bliver sat i Stand dertil, ikke gider tjene gode Penge og sørge for sin egen og sin Families Fremtid, selv om han derfor bliver nødt til at arbejde lidt mere end nu.

Og dernæst er Spørgsmaalet om Forholdet mellem Kapital og Arbejde solidarisk i de forskjellige Industriegrene, saaledes at dette Spørgsmaals Belysning fra en Næringsvej ogsaa kaster Lys over det tilsvarende Forhold i en anden Industrigren.

Af disse Grunde har jeg ment, at det kunde have sin Interesse og sin Berettigelse at give en Fremstilling af, hvorledes det belgiske Havfiskeri er organiseret og nu har været det i omtrent 40 Aar. Imidlertid er Organisationen noget forskjellig i Belgiens forskjellige Fiskeribyer, saaledes i Ostende, Blankenberg og Antwerpen. Men af Hensyn til at det for større konkret Tydeligheds Skyld vistnok er ønskeligt ikke at sammenblande flere Former, saa gives her en nøjagtig Fremstilling af den Maade, hvorpaa Spørgsmaalet er løst i Ostende, hvor der findes mellem 160 og 170 store Fiskekuttere paa omtr. 24 Alens Længde, og hvor Organisationen vistnok ogsaa er fuldstændigst.

For Tydeligheds Skyld gives her nu først en flygtig Udsigt over selve Maaden, hvorpaa Fiskerierne drives.

Kutterne, der alle uden Undtagelse ere Kvaser (d: have dobbelt Dæk og Huller i Bunden, hvor igjennem Havvandet har uhindret Adgang til Kvasedammene) ere som sagt omtr. 24 Alen lange og koste omtr. 17,000 Fr. fuldt udrustede til begge de to Slags Fiskerier, hvortil de bruges. Der er nemlig to bestemt adskilte Fiskerier, et Sommer- og et Vinterfiskeri.

Det første begynder i Regelen ved Paasketider og ender omtrent midt i Oktober; Hullerne i Bunden proppes til, og Kutterne styre mod Nord enten til Doggersbank eller til Rockhall og Færøerne, ja endog undertiden op under Island. Hver Kutter gjør i Regelen 2 à 3 Rejser,

der hver gennemsnitlig medtager omtr. 30 Dage. Det er Torsken, den store Kabliav, som det her gaar løs paa. Dertil bruges ligefremme Dybvandssnører. Den fangne Kabliav skjæres op; Rygbenet udtages og den saltes og presses i Tønder for saa umiddelbart ved Hjemkomsten at sælges under Navn af Laberdon eller Morue. Gjennemsnitsprisen er 15 à 17 Rdl. pr. Td.

Til det andet Fiskeri, som begynder mod Slutningen af Oktober og varer til henad Paaske, udtages Propperne og Kutterne ere da Kvaser. Det Redskab som udlukkende benyttes til dette Fiskeri, der drives nærmere ved Hjemmet (indtil Frostens kommer ved Hinder og senere ud for Texel), er Trawlen, et stort poseformigt Garn af over 30 Alens Dybde, som holdes udspilet ved en omtrent 18 Alen lang Træbom, der atter i sine to Ender er forsynet med to store og høje Jærnbøjler, der som Kjelker glide hen over Havbunden og tillige holde Træbommen og dermed Posens øvre Del tilbørligt oppe fra Bunden, saaledes at denne derved glides temmelig let hen over af Posens nedre Flig og der derved dannes en passende Aabning for at lade de Fisk, Trawlen møder paa sin Vej, komme ind i Posen. Al den Fisk som fanges med dette Garn er levende, og naar Trawlen hales op, puttes hver Slags Fisk for sig i mindre Hyttefade (Tronk), der sænkes ned i Kvasens indre Vandbeholdning, medens en Tougønde, som er fastgjort i Tronkens ene Side, stikker op igjennem Lugen og tjener til at hale den op i ved Ankomsten til Land. Denne sidste Indretning har flere praktiske Fordele, som imidlertid ikke vedkomme Sagen i den herhen hørende Sammenhæng.

Salget af Fangsten fra de to Fiskerier sker ved offentlig Avktion, hvortil Kjøberne indbydes ved en Mand,

som løber Byen rundt med en Klokke og raaber det ud. Moruen sælges paa selve Quaaien, den friske Fisk inde i Byen paa et særegent Fisketorv, la minque; begge Avktioner holdes af Direktøren for Minquen, der oppebærer sine Procenter (1 pCt. for Benyttelsen af Minquen og $\frac{1}{4}$ pCt. til Kontrolløren ved denne Anstalt) og hvortil den, der ved en af Byen udbudt Konkurrence bliver den Højstbydende, udnævnes for 3 Aar ad Gangen.

Naar der endnu hertil bemærkes, at der desuden om Vinteren foretages i Regelen 2 Expeditioner paa Torskefangst i Nordsøen, og at Trawlfiskeriet ogsaa om Sommeren drives af nogle Kuttere til Byens og Omegnens daglige Forsyning, saa turde det Foranførte være tilstrækkeligt til at give et passende Overblik over Fiskemaaden i Ostende.

Førend jeg endnu skrider til at omtale selve Forholdet mellem Kapitalens og Arbejdets Samvirken, vil det maaske være rettest først at omtale, at der siden 1 Jan. 1830 existerer en Forsørgelseskasse, der skylder afdøde Hr. Michel Hamman sin Tiiblivelse. Den bestyres gratis af en Kommission, der bestaar af:

- 1) Byens Borgmester eller en af ham valgt Raadmand som Præsident;
- 2) Et Medlem af den særlige Fiskerikommission, udnævnt af denne;
- 3) Et Medlem af Velgjørenhedsbureauet, udnævnt af dette;
- 4) Fire andre Mænd, der skulle udnævnes af Byraadet, og hvoraf to skulle være Redere eller forhenværende Redere af Kuttere, to Kutterførere eller Mænd, som forhen have været det.

Kommissionen fornyes hvert tredje Aar; Gjenvalg er tilstedt.

Regnskaberne ere underkastede Byraadets Approbation.

Kassen faar sin Indtægt dels ved frivillige Bidrag, Gaver og andre Fordele, der maatte blive den tildelte eller tildømte, dels ved en Afgift af $1\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoindtægten af alt Fiskeri samt i øvrigt af Alt, hvad der af Fiskerne tjenes ved at bjerge, redde eller paa anden Maade hjælpe paa Søen.

Kassens Formaal er at hjælpe og understøtte Fiskerne, deres Enker og Børn og øvrige nære Familie, men fremlyser for øvrigt tydeligst af nedenstaaende Regnskab for 1866. *)

*) Indtægt:	
$1\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoindtægten af Fiskeriet etc.	Fr. 23,764. 38
Renter af anbragte Kapitaler.	— 2,409. 3
	<u>Fr. 26,175. 41</u>
Kassebeholdningen den 31 Decbr. 1865	— 60,446. 87
	<u>Fr. 86,620. 28</u>

Udgift i 1866:

Udbetalt 1) til 176 Enker med tilsammen 152 Børn	Fr. 12,765. •
2) til 3 Fædre eller Mødre til trængende Fiskere	— 252. •
3) til 55 gamle Fiskere hvoraf 25 gifte, 30 ugifte eller Enkemænd	— 4,872. •
4) til 83 syge eller lemlæstede Fiskere, hvoraf 55 gifte, med tilsammen 116 Børn	— 2,359. •
5) til 51 syge eller saarede Fiskere, hvoraf 40 gifte, med tilsammen 90 Børn	— 1,089. • — 21,337. •
	<u>Kassebeholdning d. 31 Decbr. 1866 . . Fr. 65,283. 28</u>

Ligeledes bør paa dette Punkt endnu først nævnes Tilværelsen af et gjensidigt Assurance-Kompagni, som blev stiftet 1841 af Hr. Joseph de Boninge.

For at blive optagne i Selskabet skulle Fartøjerne først af Skjønsmænd erklæres for fuldkommen sejldygtige; disse samme Mænd ansætte tillige Skibets virkelige Værdi.

Efter de oprindelige Statuters Lydende erstattede Kompagniet de 3 Fjerdedele af de forliste Skibes Værdi ligesom og af Havarier, naar disse sidste mindst beløb sig til 300 Fr.

Til Gjengæld overlod ethvert af disse Skibe Selskabet som Assurancepræmie 2 pCt. af Bruttoindtægten af Fiskeri og af Alt hvad der tjentes til Søs ved Bjergning, Redning osv. Dog ophørte enhver Opkrævning af Assurancepræmier fra det Øjeblik, da Kompagniets Kassebeholdning oversteg 50,000 Fr.

Denne beskedne Præmie viste sig fuldkommen tilstrækkelig i Løbet af de første 19 Aar, ja i 1847 blev der endog slet ingen Præmie opkrævet. Men i Vintrene 58, 59 og 60 rasede det ene Uvejr efter det andet, og det graadige Hav slugte det ene Fiskefartøj efter det andet, saa at Kompagniet saa sig nødsaget til at forhøje Præmien til 4 pCt. paa samme Tid, som det maatte indskrænke sine Forpligtelser, saaledes at det i Tilfælde af total Forlis kun erstattede Halvdelen af Skibets Værdi og i Havaritilfælde kun den halve Værdi af det lidte Tab.

Kompagniet erstatter ligeledes i Forulykkelsestilfælde Tab af Klædningsstykker, Levnetsmidler og Instrumenter om Bord; det betaler saaledes:

- Til Føreren eller hans Arvinger Fr. 400.
- Til enhver Fisker eller hans Arvinger . . . — 300.
- Til en halvlods Fisker eller hans Arvinger . — 200.

Til Skibsdrengen eller hans Familie Fr. 100.

En lignende Erstatning faa Arvingerne efter en Fisker, som er falden over Bord eller er bleven skyllet over Bord af Søen.

Disse to hidtil nævnte Kasser gjøre allerede Indtryk af at være fremgaaede af en fornuftig Association, og uvilkaarligen venter man efter denne Indledning at træffe det samme fornuftige Associationsprincip bestemt og klart udviklet i selve Forholdet mellem Kapital og Arbejde \circ : mellem Reder og Fisker. Dette er ogsaa Tilfældet, og saa vidt Meddelelsen heraf bekjendt, paa en saa fuldkommen gennemført Maade, som det næppe noget andet Steds finder Sted i denne Industrigren, ja maaske ikke i nogen anden Industri overhovedet.

Mandskabet paa disse Kuttere bestaar af en Fører, fem Fiskere og en halvlods Fisker eller Skibsdreng (Kok). Forhyringen til Trawlfiskeriet finder Sted henimod Slutningen af Oktober og er bindende for hele denne Fisketid. Rederen gjør sin Kutter i god Stand og laaner Associationen Fiskeredskaberne. Fiskerne sørge selv for deres Kost og yde deres Arbejde. Fangsten sælges paa den allerede nævnte Maade ved hver Hjemkomst, og Udbyttet deles efter Fradrag af de fælles Udgifter saaledes, at de $\frac{2}{3}$ af Nettoudbyttet reparteres paa Mandskabet og den sidste Tredjedel tilfalder Rederen.

Naar det nys blev sagt, at Rederen laaner Fælliget Fiskeredskaberne, da maa det for Nøjagtigheds Skyld tilføjes, at Fælliget erstatter ham det Tab og den Førringelse, som de maatte undergaa. Til den Ende aabnes der en Konto, som sædvanlig kaldes Massekonto (compte de masse). Denne Konto debiteres for Værdien saavel af de Redskaber, der tages om Bord ved den første Udtur,

som af dem, der senere efterhaanden maatte have Brug for om Bord. Den krediteres for, hvad der ved Opgjørelsen for hver Tur holdes tilbage for Brug og Slid, og ved Fiskeriets Slutning for Redskabernes virkelige Værdi. Saldoen heraf fordeles paa samme Maade som selve Fiskeriets Nettoudbytte med $\frac{1}{3}$ paa Rederen og $\frac{2}{3}$ paa Mandskabet.

For ret tydeligt at give et Begreb om dette Regnskab, hidsættes her en Opgjørelse af en Fisketur og bag efter en Massekonto, saaledes som den opgjøres ved Slutningen af hele dette Fiskeri; man vil heraf ogsaa kunne se, hvilke Udgifter der tilfalde Fælliget, og som derfor hæves forlods af Udbyttet af Fisketuren.

Opgjørelse af en Fisketur.

Indtægt:

Bruttoudbyttet ved Salget af Fangsten	Fr. 500.	.
Hjælp ydet et Skib til Søs	— 100.	.
Part der tilfalder Skibet for Bjærgning af Varer og Vragstumper	— 200.	.
	<hr/>	
	Fr. 800.	.

At fradrage:

5 pCt. Udgift til Bestyrelse og Bogholdning	Fr. 40
2 pCt. forlods til Føreren	— 16
1 pCt. for Benyttelse af Minquen	— 8
$\frac{1}{4}$ pCt. til Minquens Kontroller	— 2
10 pCt. Slid af Fiskeredskaber (Beløb som opføres paa Massekontoens Kredit)	— 80
3 pCt. at opføre paa Massekontoens Kredit for eventuelle Tab	— 24
4 pCt. til det gjensidige Assurancekompagni	— 32
1 pCt. til Understøttelseskassen	— 8
Extra Opmuntring til Kokken	— 1
Transport af Fisken hen til Minquen og Aflæsning	— 2
Kul til Kabysen	— 10
Kaffe, The osv.	— 15
Smørelse, Lys og Olje til Brug om Bord	— 10
	<hr/>
	Fr. 248
	Fr. 800.

	Transport . . .	Fr. 248	Fr. 800. .
Kurve	—	6	
Garn til Trawlen	—	20	
Til Joller og Udhalere ved Ind- og Udgangen. . .	—	5	
Til Signalmanden, som fra et Udsigtstaarn holder Øje med Kutterne og melde deres Tilsyne- komst ude til Søs til Rederne	—	1	— 280. .
			<u>Fr. 520. .</u>
Fordeling:			
$\frac{1}{3}$ til Rederne		Fr. 173. 33	
$\frac{2}{3}$ til Mandskabet		— 346. 67	
			<u>Fr. 520. .</u>
Fra Mandskabets Part		Fr. 346. 67	
fradrages de resterende $\frac{1}{2}$ pCt. af Bruttoudbyttet til Un- derstøttelseskassen		— 4. .	
			<u>Fr. 342. 67</u>

Man vil lægge Mærke til, at de $1\frac{1}{2}$ pCt. til Fordel for Understøttelseskassen blive hævet paa den Maade, at der først trækkes 1 pCt. fra i Opgjørelsen mellem Reder og Mandskab, medens den resterende $\frac{1}{2}$ pCt. alene trækkes fra Mandskabets Part.

Mandskabets Part fordeles saaledes:

Til Føreren (foruden de ham tilkommende og under Opgjørelsen af Fisketuren opførte 2 pCt. af Bruttoudbyttet) hans Part ligesom til enhver af		
Fiskerne	Fr. 52. 72	
Til hver af de 5 Fiskere	Fr. 52. 72, tilsammen	— 263. 59
Til Kokken en halv Lod.	—	26. 36
		<u>Fr. 342. 67</u>

Det følger af sig selv, at disse Opgjørelser kunne variere en Del; saaledes faar man ikke altid Lejlighed til at yde et Skib Hjælp til Søs, og man er ikke altid saa heldig at komme til Bjergning osv.; men saa be-

høver man heller ikke til enhver Rejse at tage Kul, Smørelse eller Olje om Bord, og saa kan et Rundholdt knække eller man kan miste det Ene eller det Andet. Da nu disse Gjenstande skulle repareres eller erstattes paa fælles Regning, saa trækkes Udgifterne derved fra Bruttoudbyttet.

Hvad angaar de sædvanlige og regelmæssige Reparationer og Vedligeholdelsen af Skib, Sejl, Takkelage og øvrige Inventarium, saa tilfalde Udgifterne derved Rederne alene.*)

Paa samme Maade som ved Travlfiskeriet fordeles ogsaa Udbyttet af det store Torskefiskeri mellem Reder og Mandskab. Da imidlertid Mandskabet ved dette sidste for sin egen Regning maa forsyne sig med Kroge

*)	Exempel p
Summen af Bruttoudbyttet af hele Fiskeri	
Debet.	
Vurdering af Redskaberne ved Indskibningen.	
2 Trawle	Fr. 300.
Tove til Trawlerne.	— 450.
Trawlarme og tilhørende Liner	— 170.
	Fr. 920.
Anskaffelse i Løbet af Fiskeriet af en ny Trawl . .	Fr. 170. *
Kulregning	— 10. *
Til Tømmerranden for Reparationer og Forsyning	
med ny Gjenstande i Steden for de tabte og	
itubrudte	— 80. * — 260
	Fr. 1180
Saldo at fordele	— 325
	Balance . . Fr. 1505
	F
	1/3 til Rederen.
	2/3 til Mandskabet. . .

og Liner og tilmed med Levnetsmidler for en længere Tid, saa plejer Rederen eller Bogholderen ved Forhyringen at give hver Fisker et Forskud af 100 Fr., hvilken Sum forhøjes til 125 Fr., naar Rejsen forlænges til Island eller Færøerne.

Rederiet forsyner Fælliget med en Drivfok («Dryffok») med tilhørende Raa, Tove og Liner. Drivfokken er et tjæret Sejl, der kastes uden Bords for at forhindre Afdriften medens man fisker. Da den betragtes som et Fiskeredskab, bliver den Skade, som den maatte tage, betalt af Fælliget, og Beløbet deraf fradrages Bruttoindtægten af hver Rejse. I lige Maade erstattes Mandskabets Forlis af Liner om Bord.

Ved Hjemkomsten fra hver Rejse opgjøres Regn-

en Masse-Konto.

er tænkt at beløbe sig til Fr. 6000.

Kredit.

Vurdering af Redskaberne ved Udskibningen.

2 gamle Trawle	Fr. 125. *	
1 kun lidt brugt Trawl	— 130. *	
Tovværk og Liner	— 470. *	
		Fr. 725. *
Tilbageholdt 3 pCt. af Fr. 6000 til Fordel for Massen	Fr. 180. *	
Tilbageholdt 10 pCt. for Slid og mulige Tab af Redskaber.	— 600. *	— 780. *

Balance . . Fr. 1505. *

deling:

.	Fr. 108. 33
.	— 216. 67
	Fr. 325. *

skabet, i det Forskuddene til Mandskabet trækkes fra. Saafremt hver Mands Post paa denne Maade ikke dækker Forskuddet, og der skal gøres en ny Rejse, saa gives der alligevel altid Mandskabet ny Forskud. For Fuldstændigheds Skyld bemærkes, at de fleste Kuttere benytte det Tidspunkt, da de vende hjem fra Fiskestedet, til at fylde Kvasedammene med levende Torsk og Makrel, og i Regelen komme de med dem levende hjem til Ostende.

For ikke at blive for vidtløftig, skal her nu ikke opføres nogen særlig Opgjørelse for en Fiskerejse af denne Slags; kun bemærkes følgende fra de i den tidligere anførte afvigende Punkter:

Udgifter til Bestyrelse, Bogføring osv. $7\frac{1}{2}$ pCt. (for det andet Fiskeri 5 pCt.). Til Føreren $2\frac{1}{2}$ pCt. mod før 2 pCt.

Der er ingen Afgift at erlægge til Minquen eller dens Kontrollør. Forsørgelseskassen oppebærer sine $1\frac{1}{2}$ pCt. paa samme Maade som ved den tidligere Opgjørelse anført.

Uden paa nogen Maade at ville indlade sig paa en Kritik af den Maade, hvorpaa Arbejdet her er stillet i Samvirken med Kapitalen, kan Meddeleeren heraf dog ikke Andet end gjøre opmærksom paa, at det Skridt, som her paa en praktisk og i det Enkelte bestemt gennemført Maade er gjort til at imødekomme Arbejdets billige Krav lige over for Kapitalen, for det Første ingenlunde har sit Udspring af nogen som helst theoretisk almen-menneskekjærlig Hensigt, men ene og alene er Resultatet af Kapitalens eget fornuftige Overlæg og Hensyn til sin egen Fordel; den fandt sin Profit ved paa denne Maade at stimulere Arbejdet til forøget Energi, og Praxis viste, at Kapitalen tjente mere derved.

Dernæst er dette Skridt større end det i Regelen

noget Steds gjøres. Hos os er vist Regelen for Havfiskeri: Halvparten hver; i Frankrig beholder endogsaa Rederiet $\frac{3}{5}$ medens Mandskabet kun faar $\frac{2}{5}$. Her — i Ostende — faar Mandskabet de $\frac{2}{3}$; dette er allerede ikke saa lidt videre, og man huske paa, at det er Hensynet til egen Fordel, der har ledet Kapitalen til at gjøre denne Indrømmelse. Praxis har, som sagt, vist, at denne Forholdsregel har gjort Fiskerne ivrigere og Udbyttet forholdsvis større. Begge Parter vilde kun have Grund til at lykønske sig og hinanden til denne heldige Løsning af Knuden, saafremt der ikke kom en Mand med en Slæde i Vejen, og det er den menneskelige Letsindighed i Forbindelse med Dorskhed og Uvidenhed.

I Steden for at anvende de forøgede Indtægter til at forøge sine materielle og sjælelige Nydelsesevner eller Uddannelsen af sit fysiske og aandelige Velvære, hændes det uhyre ofte, at den simple, raa og uvidende Fisker suser og duser sine Penge op og ikke gider gaa om Bord igjen, førend Pungen er tom, og saaledes sker det da ikke saa sjældent, at Skibet maa ligge uvirksomt i længere Tid, Kapitalen ligger død, indtil Nøden tvinger Urias til at tage ud igjen. Men saadan en forsviret Karl mangler den kraftige og selvbevidste Mands Energi, og han bliver kun en daarlig Fisker, der baade selv kun tjener lidt og heller ikke yder Kapitalen den Rente, som den kunde faa. Er saadan en Fyr ene om Bord mellem ellers raske Fiskere, saa profiterer hans Dovenskab af de Andres Flid; bestaar hele Mandskabet af saadanne Skrællinger, saa tjener hverken de eller Rederen saa meget som der burde tjenes.

Som Følge af adskillige bittre Erfaringer i denne Henseende, have flere af de intelligenteste Redere i

Ostende i den senere Tid ment, at naar man kunde knytte Førerne af Kutterne mere til Kapitalens Interesse, saa vilde meget derved vindes. Førerne kjende bedre Fiskerne personligt, og naar de havde mere egen Fordel derved, saa vilde de ogsaa sørge for at holde disse Døgnikter borte fra deres Mandskaber, og kun dertil udtage saadanne Fiskere, som passede deres Arbejde med Orden og Energi.

Man er da for over en halv Snes Aar siden begyndt med at give en flink Fører en lille Part i selve Skuden, idet man har ydet ham særlige Lettelser i Betalingsvilkårene. Efter nogle Aars Forløb viste det sig da ogsaa ganske rigtigt, at de Kuttere, hvis Førere vare Parthavere i dem, baade havde det raskeste og mest disciplinerede Mandskab og tillige stedse hjemførte rigere Fangst end de andre. I 1868 og 69, da Meddelelsen var i Ostende, var denne Forholdsregel bleven ret almindelig, og et Par raske Førere havde allerede opnaaet at faa større Parter i deres Kuttere. Det er klart, at saadanne Førere ogsaa paa en ganske anden omhyggelig Maade tage Vare saavel paa Fartøj som Redskaber. Endnu et godt Resultat førte dette med sig: de daarlige Subjekter blandt Fiskerne saa sig tilsidst aldeles tilsidesatte; Nøden begyndte at hjemsøge dem og tvang dem endelig til at tage ordentlig fat. Kappelysten blev vakt i høj Grad, da Alle gjerne vilde tjene under de nævnte Førere, fordi man der tjente mest, og saaledes skete det her som saa ofte, og som det vel bør ske i enhver sund Samfundsorganisme: den materielle Fordel blev Løftestangen for Flid, Orden og Vindskibelighed.
